

Галина Лещук

доцент, кандидат педагогічних наук
доцент кафедри соціальної роботи, спеціальної освіти
і менеджменту соціокультурної діяльності
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МЕНЕДЖЕРА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті автор розглядає комунікативну компетентність менеджера соціокультурної діяльності як компоненту професійної компетентності; аналізує рівні розвитку комунікативної компетентності у корелятивній взаємодії з рівнями соціалізації; розкриває змістове наповнення комунікативної компетентності менеджера соціокультурної діяльності.

Ключові слова: *менеджер соціокультурної діяльності, комунікація, професійна компетентність, комунікативна компетентність.*

Найважливішою компонентою системи професійних компетентностей менеджера соціокультурної діяльності є комунікативна – система знань, умінь та навичок, необхідних для створення, збереження і трансляції культурних смислів у соціальному просторі та часі [2].

Комунікація – це єдиний інструмент, за допомогою якого менеджер соціокультурної діяльності має можливість вирішувати поставлені перед ним професійні завдання. Внаслідок цього високий рівень розвитку комунікативної компетентності є найважливішою умовою успішної управлінської діяльності. У рамках особистісно-орієнтованого підходу до професійної підготовки фахівців компетентність буде являти собою особистісне новоутворення, що формується і реалізовується в результаті діяльності людини в соціумі та спрямоване на вирішення поставлених перед індивідом завдань.

Рівні розвитку комунікативної компетентності можна співвіднести з рівнями соціалізації особистості – адаптацією, індивідуалізацією та інтеграцією.

Адаптація передбачає засвоєння діючих цінностей і норм та оволодіння відповідними засобами і формами діяльності, що ведуть до уподібнення індивіда до членів певної спільноти.

Індивідуалізація є наслідком загострення протиріччя між необхідністю особистості бути такою, як усі та прагненням до максимальної персоналізації.

Інтеграція визначається протиріччям між прагненням індивіда бути максимально представленим своїми особливостями та відмінностями у спільноті та потребою спільноти прийняти, схвалити і культивувати лише ті особливості, які сприяють її розвитку і тим самим розвитку самої людини як особистості. У зв'язку з тим, що процеси адаптації, індивідуалізації й інтеграції при послідовному і/або паралельному входженні індивіда в різні групи багаторазово повторюються, відповідні особистісні новоутворення закріплюються, формується стійка структура особистості.

У процесі навчання рівень адаптації передбачає вміння суб'єкта діяти згідно визначених завдань, використовуючи лексичні засоби відповідно до конкретно заданої ситуації.

Рівень індивідуалізованого розвитку комунікативної компетентності фахівця передбачає сформованість суб'єктної позиції комуніканта, реалізація якої відбувається в процесі розгортання комунікативної ситуації. Ситуація при цьому задана лише частково й опосередкована комунікативним завданням – змінити поведінку співрозмовника (переконати, пояснити, змотивувати тощо).

Третій рівень розвитку комунікативної компетентності – інтеграційний – підкреслює повну включеність індивіда в комунікативну ситуацію. Даний рівень реалізується через квазіпрофесійну діяльність.

Комунікативна компетентність складається із вмінь та навичок спілкування з клієнтами установи або закладу, здатності до забезпечення ефективного прямого та зворотного зв'язку з ними, контакту з представниками різних вікових, соціальних груп, колегами, здатність до розробки стратегії, тактики і техніки взаємодії з людьми, організацію їхньої спільної діяльності для досягнення певних суспільно значимих цілей; здатність переконувати, стверджувати свою позицію; володіння державною мовою, грамотним усним та писемним діловим мовленням, ораторським мистецтвом, професійним етикетом, а також навичками публічної презентації

результатів роботи, вміннями обирати відповідні форми і методи презентації. [3].

Комунікативна компетентність менеджера соціокультурної діяльності в якості особистісного новоутворення є здатністю здійснювати комунікативну діяльність і реалізовувати комунікативну поведінку на основі лінгвістичних, соціолінгвістичних, дискурсивних, соціокультурних, прагматичних, стратегічних і предметних (професійно-спрямованих) знань, умінь і навичок, прийомів творчої професійної діяльності, досвіду професійної діяльності, професійної мотивації, які необхідні для реалізації соціолінгвістичної, дискурсивної, соціокультурної, прагматичної, стратегічної та предметної компетенцій, відповідно до різних завдань і ситуацій спілкування в сфері менеджменту соціокультурної діяльності [4]. Основними критеріями сформованості комунікативної компетентності при цьому будуть: рефлексивність (вміння аналізувати власну комунікативну поведінку в контексті вирішення комунікативних завдань) і суб'єктність (суб'єктна позиція особистості). Зміст суб'єктної позиції в комунікативній діяльності відображає самотійність, цілеспрямованість та індивідуальність людини, стратегію активного перетворення навколишньої дійсності в її поведінці та включає три основних компоненти: мотиваційно-ціннісний (потреба в спілкуванні, цінності, усвідомленому виборі); когнітивно-творчий (знання, навички критичного і творчого мислення); регулятивно-діяльнісний (активність, цілепокладання, планування діяльності й оцінка досягнутих результатів) [3].

Таким чином, комунікативну компетентність менеджера соціокультурної діяльності слід розглядати як частину його професійної компетентності. Це багатокomпонентне явище, яке складається із сукупності знань, умінь і якостей, необхідних для міжособистісної, міжкультурної та ділової комунікації в конкретних соціальних умовах, відповідно до культурних і соціальних норм комунікативної поведінки, а з огляду на специфіку діяльності фахівців у сучасних умовах – і комунікації з масовим адресатом; також до складових соціокультурної комунікативної компетентності слід віднести компетентність в емоційній сфері, у сфері сприйняття [1].

Список використаних джерел

1. Пашко Л.А. Комунікативна компетентність керівника : навч.-метод. матеріали / Л.А. Пашко, Н.Б. Ларіна, О.М. Руденко ; упоряд. Г.І. Бондаренко. К.: НАДУ, 2013. 76 с.
2. Чекштуріна В. М.Формування комунікативної компетентності менеджерів соціокультурної діяльності. *Вісник Харківської державної академії культури. Серія : Соціальні комунікації*. 2015. Вип. 46. С. 161–169.
3. Чичикин И. Коммуникативная компетентность менеджера как личностное новообразование. *Вестник ТГУ. Гуманитарные науки. Педагогика и психология*. 2010. Выпуск 7 (87). С. 98–101.
4. Щербина-Яковлева О.Ю., Світайло Н.Д., Ключко М.О., Щербина А.М. Менеджмент соціокультурної діяльності як напрям наукового та технологічного знання. Частина 1. Дидактика, логіка, методологія. Підручник. Суми, Репозитарій СумДУ, 2018. 207 с.

Валерій Панасюк

доцент, доктор мистецтвознавства,
доцент кафедри соціальної роботи і
менеджменту соціокультурної діяльності,
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка,
м. Суми

СПЕЦИФІКА ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРА В СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Визначається специфіка діяльності менеджера в сучасному соціокультурному просторі з урахуванням особливостей сьогочасного стану світової культури постмодерної доби та процесів функціонування людини в ній.

Ключові слова: *культура, менеджер, постмодерн, соціокультурний простір.*

Діяльність сучасного менеджера в соціокультурній сфері – це процеси організації й управління підприємствами й установами відповідної галузі, налагодження соціокультурного обслуговування населення, максимальне задоволення його естетичних потреб, встановлення продуктивних міжнародних зв'язків, що забезпечують діалогічне взаємозбагачення різних національних культур.